

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ex Illvstrissimo Cardinali Bellarmino Epitome
Controuersiarum Omnium huius Aeui
Lvthero-Calvinisticarvm Sub diuersis Titulis bis
Quadripertitis digestarum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiae, 1624

I. Fverintne protoplastae conditi cum Dono Supernaturali?

urn:nbn:de:hbz:466:1-11726

COPPENSTENII
LUTHERO-CALVINISTA.

PARS QUARTA

CHARITOMACHIA
LUTHERO-CALVINISMI

Gratiam Impugnantis,

DEMONSTRATA, AC REFUTATA.

DE GRATIA.

Næc traditur quadriparti-
ta: 1. Donata simul & A-
missa: 2. Reparata: 3. Iu-
stificans: 4. Operans. Hæ-
que singulæ subdividi assolent.

I. DONATÆ amissio accidit cum
succeedente Peccato, 1. Causato: 2.
Originante: 3. Originato, seu Tradu-
ce: 4. Huiusque Natura ac Pœna.

II. REPARATÆ Gratiæ attendi-
tur, 1. Natura: 2. Communicatio: 3.
Liberi arbitrii circa eam natura: 4. Et
eiusdem vires in Naturalibus: 5. in
Moralibus: 6. Et Supernaturalibus
rebus.

III. IUSTIFICATIONIS Grati-
tæ Iustitia attenditur, 1. Ut in se est: 2.
Ut Inhærens: 3. Ut Operatoria: 4. Ut
Meritoria.

IV. GRATIA OPERANS specta-
tur in Oratione, Ieiunio, & Eleemo-
syna.

I. DE BONO GRATIÆ
AMISSO.

QVÆSTIO I.

*Fuerintne Protoplastæ conditi cum do-
no Supernaturali?*

LUTHERVS Comment. in Gen. 3. Statuamus Iu-
sticiam non fuisse quoddam donum, quod ab extra ac-
cederet, separatum à natura hominis, sed fuisse verè
Naturalem: ut natura esset Adā diligere Deum, Cre-
dere Deo, agnoscere Deum. Hæc tam naturalia fuerunt
in Adā, quàm naturale est, quòd oculi lumen reci-
pian. Et infra. Hæc probant, Originalem iusticiam esse
de natura hominis: eâ autem per peccatum amissâ
non mansisse integrâ naturalia, ut Scholastici delirant.
Sic & cæteri asseclorum.

CALVINVS Inst. I. c. 15. §. 8. Animâ hominis
Deus Mentē instruxit rationis. Huic adiunxit vo-
luntatem, penes quam est Electio. His præclaris dori-
bus excelluit prima hominis conditio. Et mox: In
hac integritate libero arbitrio pollebat, quo, si vellet,
adipis-

adipisci posset vitam eternam. Infrâ. Qui in homine, in spirituale exitium demerso, liberum arbitrium adhuc querunt inter Philosophorum placita, plane desipiunt, vt nec cælum, nec terram attingant. Ita & cæteri sectarij Pelagianizant apertè: de quo in *Genealog. p. 4. q. 1.* Quum igitur originalem iustitiam fuisse naturalem, velint; ac ei liberum arbitrium in lapsu deperisse; ideo luctam carnis ac spiritus continuum esse peccatum aiunt: ac inde iustissimos quosque necessariò peccare. Quia verò eâ rebellionem naturalem esse aiunt, sic à Deo conditâ ac inditam nobis; idcirco Deum fieri auctorem peccati necessè est.

SVADENT. istis. 1. Si originaria iustitia fuit supernaturalis; ergo Concupiscentia erit naturalis, ideoque bona, Et à Deo. At I. Ioa. 2. *ex mundo est, & non ex Patre.* Vnde Paulus Rom. 7. eam se odisse dicit, vt malam & naturæ contrariam. 2. August. in *Enchir. c. 11.* dicit, Animorum vitia esse naturalium bonorum priuationes: at vulnera, ex peccato Adæ relicta, sunt ea vitia: ergo vulnera eadè sunt naturalium priuationes bonorum sc. originalis iustitiæ, vt Naturalis. 3. Aug. 12. Ciu. c. 1. *Vitium angelica natura est, Non adhaerere Deo: Vnde adhaerere Deo, natura conuenit.* Ergo & humanæ naturæ est idem naturale; vt non opus fuerit supernaturali dono. 4. Aug. in *Enchir. c. 106.* Vitam ait æternam nunc munus esse gratiæ; quæ, si perstitisset homo, fuisset meriti merces. Itaque tunc nullâ opus erat gratiæ; sed caritas, qua meremur, naturalis erat conditio. &c.

AUTOR. I. In Creatione fuit homo longè felicior, & rector, quàm nunc in Natiuitate. 1. Teste S. Scriptura in *Antichristo p. 4. q. 1. 2.* Ita S. Patres. S. Iren. l. 5. hæres. c. 6. *Si defuerit animæ Spiritus, animalis est, verè talis, & imperfectus; Imaginem habens in plasmate; Similitudinem verò non assumens per Spiritum.* Vnde Gen. 1. *Faciamus hominem ad imaginem & Similitudinem nostram.* Vbi S. Basil, hom. 10, Hexam.

Per Imaginem animæ impressam meæ obtinui Rationis usum. Verum Christianus effectus vtiq; similis efficitur Deo. S. Hier. in Ezech. 28. *Tu signaculum similitudinis: Imago tunc facta est tantum; Similitudo in Baptismo completur.* Itaque Imago ad rationem & voluntatem naturæ; similitudo ad sapientiam & iustitiam Gratia refertur: Hæc amissa est; ista debilitata.

II. Cum animi Rectitudine homo simul accepit Gratiam gratum faciètem: quæ, ait B. Albertus Mag. & D. Tho. 1. q. 95. a. 1. ita superiorem animæ partem Deo ad obedientiam subiiciebat; sicut iustitia Originalis inferiorè superiori. 1. Teste S. Scriptura in *Antichristo.* 2. sic & Concil. Arausicanum II. & Trident. sess. 5. 3. sic & S. Patres. S. Cypr. epist. 3. ad Pomponium. *Inspirauit in faciè eius spiraculum vitæ,* id est, gratiam Sp. Sancti infudit.

Non igitur Sanctus Augustinus est Autor Quæstionum noui & veteris Testamenti, sed alius hæreticus; quia negat Adamum in gratia esse conditum; aliaque absurda similia; Quem & refutat S. Hieronymus.

III. Adam in Originali iustitia, cum habitu gratiæ gratum facientis conditus, nõ eguit speciali gratiâ quâ excitaretur ad bene operandum, aut peccata cauenda. Dona in homine quatuor considerari possunt: 1. Habitus gratiæ perficiens naturam ad obedientiam appetitus, rationi, & huius Deo præstandam. 2. Conseruatio habitus. 3. Cooperatio Dei per auxilium. Generale in naturalibus: Speciale in supernaturalibus. 4. Motio excitans ad vtendum prioribus donis. Ista S.

Augu-

Augustinus. Et in hisce perseverare posse, ante lapsum erat in viribus liberi arbitrii; post lapsum non est. Quia ipsa gratia fuit ante in viribus arbitrii; nunc non est; quia egemus gratiâ excitante nos.

IV. Rectitudo; quâ cum Adam creatus fuit, & sine qua nascimur; fuit supernaturale donum: Idque Non, (vt volunt sectarii:) fuit sanitas debita naturæ, aptaque nasci ex natura bene constituta; ac fluens ex principiis naturæ velut per accidens: Sed per se fuit absolutè, & non potens fluere ex natura: Eoque spoliatus homo cõstitit in puris naturalibus, ceu conditus fuit. Ita *Communis omnium Theol.* Vnde ex actu Actualis peccati sequitur *directè* inclinatio ad malum: at ex habitu originalis peccati sequitur *indirectè*; sc. velut ex remouente prohibēs. Sicque naturæ languor, ex ipsa suus ante lapsum, & post lapsum factus vulnus peccati. Liqueat *Luc. 10.* in lapso inter Latrones; quem 1. *Despoliarunt*, 2. *Dein vulnerarunt plagis impositis*. Ita S. Patrum consensus.

RATIO euincit idem. 1. Quia naturale est sensui concupiscere bonum ensibile; & spiritui rationali spirituale. Sicque *Spiritus concupiscit aduersus carnem* naturali pugna: at hac caruere protoplastæ; ergo ex dono naturali.

2. Si istius rebellionis causa non sit natura, post ablatam gratiam; Ecquid causa erit? Dicunt Deus. At reclamât scripturæ, Cõcupiscentiâ ex Deo esse negant. 1. *Ioan. 2.* *Concupiscentia non est ex Patre, sed ex mundo*. *Iac. 1.* *Nemo tentatur à Deo; sed à Concupiscentiâ suâ.* *Lex mentis, Rom. 7.* *Non concupisces,*

est à Deo; Ergo lex membrorum concupiscens non est à Deo, minus cogit nos concupiscere Deus: Neque id in pœnam est datum à Deo, sed sponte naturali consecutum ad remotionem gratiæ. Vnde S. Aug. l. 4. in Iulianum c. 13.

Non in fructu ligni erat libido; sed obedientia libidinis in ligno admissa, Deo deserente surrexit; no inferente.

3. Nunc ex peccatis actualibus amittitur gratiæ donum, & acquiritur propensio ad peccatum; at peccatum fuit actuale & quoad ipsum, personale, eiusdemque generis cum nostris, (licet originale fuerit, vt Capitis:) Ergo. &c.

4. Si (vt volunt sectarii:) natura humana mala est, & necessariò peccat, etiam remoto peccato originali, ac ideo non potuit à Deo creari sine iustitia origin. Ergo mortuus non potest à Deo suscitari sine iustitia originali: nam vt creari, sic & reparari, est solius Dei. At Lazarus, puer Helix & Helisæi, sunt resuscitati cū peccato origin. & sine iustitia origin. Ergo sine hac & creari potuit. Itē: De^o potuit resuscitatorū corpori, peccatis obnoxio, iungere animas iustas & sic creatorū.

S. Si Adæ gratia erat naturalis: ergo naturaliter erat filius Dei: at hoc absurdum. Vnde S. Aug. l. 3. in Maximinum c. 15. *Homo fit gratiâ filius, quia non est natura.* *Christus dedit nobis potestatem filios Dei fieri, per adoptionem; Christus est filius unigenitus Dei, & Haeres nos cohæredes Christi; qui ideo est primogenitus in multis fratribus ijs, qui naturâ filij iræ sumus.*

DICO AD I. Concupiscentia est natu-

naturalis, ex conditione materiæ; nõ tamen ideo bona; sed naturæ morbus facta est post lapsum, & pœna peccati: ideo non est ex Deo, quia Deus eam sustulerat, seu vinxerat dono & vinculo gratiæ. AD II. S. Aug. loquitur de vitiiis per crebros actus acquisitis, quæ priuant naturali rectitudine, qualis esse potuit ante lapsum. Deinde ait, vitia, seu mala quæ bonis naturis insunt, priuant contrariis virtutibus.

AD III. Docet ibi, adhærere Deo Angelos per charitatem; non purè naturaliter, quasi solis naturæ viribus: sic & Adam prius; & iusti nunc: Vnde & istis & hisce vita æterna est merces & gratia. Differimus tamen isto; Angelis & Adæ erat gratia relicta in libero arbitrio, qua uti poterat, si vellent: nos nec velle possumus, nisi gratia nos adiuuet; ideo vita æterna est illis merces meriti; nobis gratia doni. Plura apud Bellar. c. 7. Ita de supernaturalibus animæ donis: porro de corporis mortalitate vide in *Genealog. p. 4. q. 2.* De paradiso prolixè Bellar. Sed hodie vix dum controuersa. De peccato originali, deque Concupiscentia inferius plura.

QVÆSTIO II.

An Iustorum peccata sint tantum venialia?

I IOVINIANVS finxit, Omnia peccata esse æqualia.

II. PELAGIVS; Omnia esse mortalia.

III. WICLEFVS distinguit Mortalia: 1. Ut possunt inducere mortem; sic omnia sunt mortalia: 2. Ut de facto mortem inducunt, sic Reproborum duntaxat peccata sunt mortalia: at Electorum,

venialia, absolute omnia. Vide in mea *Genealog. p. 4. q. 2. & 3.*

CALVINVS Inst. 2. c. 8. §. 59.

Habeant filij Dei. 1. Omne peccatum mortale esse. Quia est aduersus Dei voluntatem rebellio, quæ eius iram necessario prouocat; quia est legis præuaricatio. 2. Item Habeant Sanctorum delicta Venialia esse. Non ex suaapte natura; sed quia ex Dei misericordia veniam consequuntur. Idem Inst. 3. c. 4. §. 28. Ex D. i misericordia nulla est condemnatio ijs, qui sunt in Christo IESV. Quia Non Imputantur, quia venia delentur. Sic Idem Inst. 3. c. 2. §. 11. REPROBI nunquam sensum gratiæ, nisi confusum, percipiunt; vt vmbra potius apprehendant, quam solidum corpus. Quia peccatorum remissionem Spiritus propriè in Solis ELECTIS obsignat; vt eam speciali fide in vsum suum applicent. Supra ibid. Ergo vt Solos Electos semine incorruptibili Deus in perpetuum regeneret, & nunquam dispereat semen vitæ. in eorum cordibus insitum; ita solide in illis obsignat adoptionis sue gratiam, vt stabilis ac rata sit. Sic eiusdem & Afflectæ.

LUTHERANI Calvinianis in hoc resistunt acriter per Exempla scripturæ. Nos pauca.

AUTOR I. Quædam peccata sunt ex natura sua Mortalia; nullo respectu ad vel Prædestinationem, vel Regenerationem: Et ea mortis æternæ reos constituunt. Sic Communis Theologorum, cum *D. Th. 1. 2. q. 88. a. 1.* exceptis paucis per disputationem, nõ per uicaciã, secº docētibus. 1. Quia peccata quædã ex iustis constituunt iniustos, *Ezech. 18. 1. Cor. 6.* Quædam ita iustis inhærent, vt iustitiã tamen non excidant: Vnde illa mortem afferunt animæ certam, hæc nullam: Quæ quanta peccatorum inæqualitas est, sic quanta finiti & infiniti. 2. Conc. Mileu. can. 7. & Trid. sess. 6. c. 11. damnauit Pelagianismum hunc, Iustos hoc, *Dimitte nobis debita nostra*, orare pro alijs, non pro se se. 3. In idem ruit S. Patrum Cõsensus.

II. Quæ-